

Hallintosäännön päivittäminen

KH 25.11.2024 § 225
193/00.01.01.00/2023

VALMISTELIJA:

hallintojohtaja Sari Mannermaa, p. 040 629 0650

Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Jokaisessa kunnassa on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain 90 §. Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja muutoksista. Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalain 90 §:ssä luetellaan. Sanalla "tarpeelliset" korostetaan hallintosäännön sisällön joustavuutta. Voidaan harkita, tarvitaanko toiminnan ohjaamiseen hallintosäännön määräystä. Sana "ainakin" ilmaisee, että luettelo ei ole tyhjentävä.

Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvallalla tarkoitetaan kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä tai joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päätäessään hallintosäännöstä, valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvallan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen.

Kunnan johtaminen jakaantuu poliittiseen johtamiseen ja ammattijohtamiseen. Poliittiseen johtamiseen kuuluu tavoitteenasettelu sekä päätöksentekoa ohjaavien linjausten tekeminen. Ammatillinen johtaminen on poliittisen päätöksenteon apuna toimivan valmistelu- ja täytäntöönpano-organisaation johtamista. Johtamisvastuussa olevien roolien tulisi olla selkeät, ja johtamisen rakenteiden ja toimintatapojen määritelyjä ja niihin on sitouduttava. Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan keskeinen ohjausväline. Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Kuntalaisten tulee pystyä hallintosäännöstä tarkistamaan, kenellä toimivalta missäkin asiassa on.

Kuntalaisissa ei säädetä hallintosäännön voimaantulosta. Voimaantuloon sovelletaan päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa 143 §:ää. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei ole vielä saanut lainvoimaa, jollei oikaisuvaatimus tai valitus päätöksen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi. Hallintosäännöllä järjestetään kunnan sisäistä hallintoa ja toimintaa. Tämän vuoksi on katsottu, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa on samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

Suomen Kuntaliitto on laatinut mallin kunnan hallintosäännöksi. Hyväksyttäväksi esitettävä hallintosääntö on pääosin kuntaliiton hallintosääntömallin mukainen mutta koska hallintosääntö on myös toiminnan ohjausväline, Utajärven kunnan hallintosääntö huomioi utajärveläisen toimintatavan ja resurssit. Hallintosääntö ei kuitenkaan ole ikinä täysin valmis, vaan muutokset ja hallintosäännön päivittäminen ovat osa normaalia kunnan toimintaa. Hallintosäännön päivittämisen tarve syntyy, kun lainsäädäntöön, organisaatioon, toimintatapoihin tai toimintaympäristöön tulee muutoksia. Hallintosääntöä päivitettäessä on syytä aina varmistaa myös hallintosäännön selkeys ja ajantasaisuus.

Hallintosääntöä on päivitetty laajasti, olennaisimmat muutokset liittyvät tulevaan maankäyttö- ja rakennuslain muutokseen, tulevaan työllisyysalueeseen, poikkeustiloissa toimimiseen ja varautumiseen. Lisäksi sääntöön on tuotu viranhaltijoiden ratkaisuväliltä tarkemmalla tasolla sekä kokouspalkkioihin liittyvät säännöt, jolloin erillisiä sääntöjä näihin liittyen ei jatkossa tarvita.

KUNNANJOHTAJA:

Kunnanhallitus hyväksyy hallintosäännön ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi. Hallintosääntö astuu voimaan 1.1.2025. Hallintosäännön astuessa voimaan, erillinen luottamushenkilöiden palkkiosääntö ja kunnanhallituksen delegointipäätös (KH 19.12.2022 § 334) kumoutuu.

PÄÄTÖS:

Hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Sanna Kauppinen liittyi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 15.49.